

Všetička, František

Hledač panacey

Opera Slavica. 2021, vol. 31, iss. 1, pp. 65-67

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2021-1-7>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/144200>

License: [CC BY-SA 4.0 International](#)

Access Date: 03. 03. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Hledač panacey

František Všetička

(Olomouc, Česká republika)

Každý básník si ve své poezii vytvoří svůj vlastní svět. Některý se spokojí s domácím teritoriem, jinému nestačí náš svět a sahá po nekonečných dálavách kosmu. Jan Szczurek (ročník 1949) patří k prvním, jeho svět je územně i pocitově vymezen. Ve svém debutu Hledání panacey (*W poszukiwaniu panaceum*) má sice báseň *Mezi Biskupskou kupou a Wawelem* (*Między Kopą Biskupią a Wawelem*), ale nemylně se, jeho svět je podstatně užší, neboť královský Wawel je přece jenom daleko. Šíří jeho vlastního světa vymezuje vstupní odstavec básně *Testament*:

*Z údolí
mezi Horou svaté Anny
a Biskupskou kupou
potřísnění inkoustem
rytíři slova
složí jeho dar
jak dobré víno
ve sklípku františkánů.*

...

*Z doliny
między Górą św. Anny
a Kopą Biskupią
zbroczeni atramentem
rycerze słowa
złożą jego dar
jak dobre wino
w piwnicy Franciszkanów.*

V básni *O Slezsku* (*O Śląsku*) je sice řeč o Katyni, Tobruku, Narwiku a Monte Cassinu, ale jde jen o výčet – vlastní Szczurkův svět ztělesňuje území mezi Horou svaté Anny a Biskupskou kupou.

Szczurkovo teritorium je zároveň územím zámků, zámeckých budov a ještě spíše ruin, jež v této části Slezska zůstaly po odchodu německé šlechty. Básník je touto zámeckou kulturou zajat, okouzlen a uhranut. Čím je zámecká ruina ubožejší a poničenější, tím víc jej poutá. Názorným dokladem je jeho vztah k ruinám zámku Dobrá, na jejichž rekonstrukci se aktivně a s nemalým zaujetím podílí. O ruině samotné a o nešťastné hraběnce Marylin White Seherr-Thoss je ve sbírce několik básní. Jedna z nich začíná:

*Z palácových komnat
zmizely stromy
někdy je slyšet pouze
muziku a ptáky.*

...

*Z pałacowych komnat
zniknęły drzewa
niekiedy tylko słysząc
muzykę i ptaki.*

I my jsme navštívili zámek v Dobré, museli jsme s jeho ochráncem projít celý zámecký areál a vyšlapat až na věž. Bylo časné jaro, foukal mrazivý vítr, dotírala zima, ale zapálený obnovitel nám vyprávěl o hraběnce Marylin, která, když oknem spatřila přijíždět gestapo, skočila z okna a ukončila tak svou životní pouť. Mrazivá historie, nás promrazil zimní vítr, zasněžen prožíval naopak přicházející vesnu.

Szczurkovo Panaceum zahrnuje také české reálie, které míří na Broumovsko. Konkrétně do Křinic u Broumova, jež jsou spjaty s poetkou Věrou Kopeckou, organizátorkou česko-polských básnických setkání. Této obci a básnířce samotné jsou věnovány tři básně, jež naznačují Szczurkovo tíhnutí k českému živlu. Nejkratší z nich, tváříci se jako haiku, má název Věra (Vera):

*Vrací paměť
matiné z Broumova
dává ovoce.*

...

*Powraca pamięć
poranek z Broumova
daje owoce.*

Po technické stránce je Szczurek básník obraznosti, v básni Poutník (Pielgrzym) zejména obraznosti vizuální:

*Je takový kraj
kde dokonce hřbitov
zahoří životem mrtvých.*

...

*Jest taki kraj
gdzie nawet cmentarz
zapłonie życiem zmarłych.*

Jindy se Szczurek projevuje jako poeta inklinující k aforistickému sdělení; např. na začátku básně Být sebou (Sobą być):

*Nenávist tě postihne
od těch
na jejichž chyby poukazuješ.*

...

*Wrogości doświadczysz
od tych
którym błędy wskazujesz.*

Obdobně kupř. v básni Hnízda (Gniazda).

Básníková usedlost v Łączniku na Opolsku leží v rovině, takže je vidět do daleka, při dobrém počasí je prý vidět i jesenický Praděd. Seděli jsme na verandě, bylo hezké počasí a Szczurek nám ukazoval v dálce nejvyšší horu Jeseníků. Já ji neviděl, ani dalekohledem. Jan Szczurek je básník vidoucí, což souvisí s výše zmíněnou vizuálností.

About the author

František Všetička

Olomouc, Czech Republic
fvseticka@seznam.cz

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

